

अभियान

सप्ताहिक

ABHIYAN WEEKLY

Devendrachudal@gmail.com

वर्ष : ८० / अंक : ३८ / २०८० वैशाख २९ गते शुक्रबार / May. 12, 2023 / कूल्य रु. १०/-

लहरो तान्दा पहरो गर्जियो

काठमाडौं। नकली भुटानी शरणार्थी काण्डमा संलग्न भएको भन्दै प्रहरी अहिले सम्म १० जनालाई पक्राउ गरी अनुसन्धान गरिरहेको छ। त्यसे क्रममा पक्राउ पुर्जी जारी भएका नेकपा एमालेका सचिव एवं सांसद टोपबहादुर रायमाझी भने फरार रहेका छन्। पक्राउ परेका केही व्यक्तिहरूले सत्ता गठबन्धनका प्रभावशाली नेताहरू पूर्व गृहमन्त्री बालकृष्ण खाँण, उनकी श्रीमत मञ्जु खाँण र नेपाली काग्रेसका सभापति शेरबहादुर देउवाकी श्रीमती आरजु देउवाको नाम लिई उनीहरूलाई आफूहरूले पैसा दिएको बयान प्रहरीलाई दिएपछि सत्ता गठबन्धनमित्र खेलावैला मच्चिएको छ।

प्रहरीले अनुसन्धानलाई गहिरो रूपमा छानिन गरिरहेको बेला शिर्ष राजनीतिक नेतृत्वलाई भने बैचैनी बढ़दै गएको छ। नेपाली नागरिकलाई अनागरिक बनाएर मानव तस्करी गर्न ऐसा उठाउने निकटस्थिरलाई

>>> बाँकी ८ पेजमा

खबरदार ! दोषी नष्टुतन् निर्दोष नफसुन्

काठमाडौं। नकली भुटानी शरणार्थी काण्डको पर्दाफास भएपछि राजनीतिक दल र सरकारमा सहभागी भएका दलहरू भित्र पहिरो गएको छ। नकली शरणार्थी काण्डले गर्दा लहरो तान्दा पहरो जाने सम्भावना बढेर गएको छ। अहिले प्रहरी हिरासतमा रहेका व्यक्तिहरूले केही शक्तिशाली व्यक्तिहरू समेत उक्त काण्डमा मुहिएको बयान प्रहरीलाई दिएका छन्। केही ओली नेतृत्वको सरकार २०७८ असार २८ गते ढलेपछि काग्रेसका सभापति शेरबहादुर देउवाको नेतृत्वमा काग्रेस सहित माओवादी केन्द्र लगायतको संयुक्त सरकार बनेको थिए।

शेरबहादुर देउवा प्रधानमन्त्री बनेपछि काग्रेसकै नेता

>>> बाँकी ८ पेजमा

राजनीतिज्ञलाई बचाउन अरुलाई फसाउने कार्य नहोस

काठमाडौं। नकली भुटानी शरणार्थी काण्डका बारेमा प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालले पछिलो समयमा दिएको अभियक्ति भुटानी शरणार्थी प्रकरणमा राजनीतिक नेतृत्वले चलखेल गर्ने गरेको प्रष्ट संकेत गरेका छन्। प्रधानमन्त्री दाहालले सुशासन कामय गर्ने आफ्नो अभियानमा जस्तासुकै दबाव, धन्की र धेराबन्दी गरेपनि सामाना गर्ने अभियक्ति दिएका हुनाले पर्दा पछाडिका चलखेलको संकेत गरेका छन्। वास्तवमा भने हो भने सत्ता गठबन्धनमा रहेके दलका शिर्ष नेता र उनीहरूका श्रीमती समेत यो काण्डमा जोडिएका समाचार र अडियोहरू सार्वजनिक भएकाले गर्दा प्रधानमन्त्री दाहालले त्यस्तो अभियक्ति दिएको हुन सक्छ।

>>> बाँकी ८ पेजमा

प्रधानमन्त्री पुष्पकमलले प्रचण्डलाई कारबाही गर्नाले ?

काठमाडौं। नकली भुटानी शरणार्थी प्रकरणले गर्दा राजनीतिक दल हुँदै संसदमा समेत प्रवेश पाएको छ। गिरेहको लहरो तान्दा राजनीतिकमा पहिरो जाने सम्भावना समेत देखिएको छ। पछिलो समयमा तत्कालिन गृहमन्त्री बालकृष्ण खाँण, नेपाली काग्रेसका सभापति शेरबहादुर देउवाकी श्रीमती र खाँणकी श्रीमती मञ्जु खाँणले समेत गिरोहसँग पैसा लिएको अडियो सार्वजनिक भएको छ। सार्वजनिक भएको अडियोको प्रहरीले परिषेण गरी रहेको बेला संसदमा सांसदहरूले समेत त्यस विषयमा कुरा उठाएका छन्। सांसदहरूले नकली भुटानी शरणार्थी काण्डमा जोसुकै र जुनसुकै तहका नेता संलग्न भएको भएपनि उनीहरूलाई

कारबाही हुनपर्ने आवाज उठेका भएपनि अहिले सम्म यस अधि पक्राउ परेका बाहेक करेलाई पक्राउ

पक्राउ परेका मध्ये सचिव टेकनारायण पाण्डेले तत्कालिन गृहमन्त्री बालकृष्ण खाँणको निर्देशनमा आफूले काम गरेको बयान प्रहरीलाई दिएको भएपनि पूर्वमन्त्री खाँणले भने केही दिन पहिला सिङ्ग न पुऱ्हरको विज्ञापि निकालेर आफू सो काण्डमा संलग्न नभएको भन्दै आफू विरुद्धमा समाचार प्रकाशित नगरिदिन अपिल गरेका छन्। नेकपा एमालेका सचिव एवं सांसद टोपबहादुर रायमाझीका विरुद्ध पक्राउ पुर्जी जारी भएपश्चात उनी फरार रहेका हुनाले

>>> बाँकी ८ पेजमा

नकली भुटानी शरणार्थी काण्ड कर्मकाण्डीमै सीमित नहोस्

काठमाडौं। राजनीतिक दलहरूले आ आफ्नो चुनावी घोषणापत्रमा र सार्वजनिक अभियक्तिमा सुशासनमा जोड दिएका थिए। काग्रेस, एमाले र माओवादीका शिर्ष नेताहरू नै नकली भुटानी शरणार्थी काण्डमा चुहिएका हुनाले उनीहरूको अहिले अनिपरीक्षा सुरु भएको छ। पार्टी निकट व्यक्तिहरूमाथि गम्भीर छानविन गर्दैछन् वा आरोप, प्रत्यारोपण गर्दैछन् ? अहिले मूल प्रश्न भनेको यस्तो हो। अहिले शिर्ष नेताहरूका सामुन्ने यो यक्ष प्रश्न बनेको छ। कठिपप घोटालाहरूमा शिर्ष नेताहरूको नाम समेत जोडिएको छ।

प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल लगायतका अन्य नेताहरूले नकली भुटानी शरणार्थी काण्डमा दोषी उम्कन नपाउन् र निर्दोष नफसुन् भन्ने अभियक्ति दिँदै आएका भएपनि यस प्रकरण छानविन कै क्रममा

>>> बाँकी ८ पेजमा

हालीलाई www.abhiyanweekly.com.np मा पनि पढ्न सकिन्छ।

नीतिगत भ्रष्टाचारको निर्णय नै समस्याको जड

लहरो तान्दा पहरो गर्जियो अझै गर्जिन बाँकी

काठमाडौं। नेपाली नागरिकलाई अनागरिक बनाएर नकली भुटानी शरणार्थीको नाममा तेसो मुलुक पठाउने र त्यसरी पठाइएका व्यक्तिहरूमा मोटो रकम असुल्ने गिरेहको पर्दाफास भएको छ। नकली भुटानी शरणार्थी प्रकरणमा पूर्व गृहमन्त्री नै संलग्न हुनु भनेको मुलुककै लागि दुर्भाग्यको विषय हो। आजसम्मको इतिहास हेर्दा २०४६ सालको राजनीतिक परिवर्तन पछि नेपाली काग्रेसबाट गृहमन्त्री बनेका एक दुई बाहेक सबै भ्रष्टाचारको काण्डमा परेका छन्। गोविनद राज जोशी हुँदै विजय गच्छादार ख्व. खुमबहादुर ख्व. का हुँदै अहिले बालकृष्ण खाँणसमेत भ्रष्टाचारको प्रकरणमा प्रहरी हिरासतमा पुगेका छन्।

प्रधानमन्त्री रहेका बेला काग्रेसकै नेता ज्ञानेन्द्र बहादुर कार्की सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्री रहेका थिए। मन्त्री कार्कीले स्मार्ट टेलिफोनको नियकरण लगायत अन्य प्रकरणमा समेत स्मार्ट टेलिफोनलाई फाइदा

पुग्ने र नेपाल सरकारलाई दुलो नोकसानी हुने गरी दूरसञ्चार सञ्चालन सम्बन्धी नियमावलीमा संशोधन गरी राज्यलाई दुलो मात्रामा हानी नोकसानी पुऱ्हाएका छन्। एनसेलका साफेदार रहेका स्मार्ट टेलिफोनको अहिले सञ्चालकहरूले स्मार्ट टेलिफोनको नाममा रहेको लाइसेन्स किन नियकरण गराएन तर अहिले त्यसको रहस्य खुल्वै आएको छ। स्मार्टले लाइसेन्स नियकरण गराउँदा

सञ्चालकहरूले स्मार्ट टेलिफोनको नाममा रहेको लाइसेन्स किन नियकरण गराएन तर अहिले त्यसको रहस्य खुल्वै आएको छ। स्मार्टले लाइसेन्स नियकरण गराउँदा अहिले नेपालको नाममा रहेको लाइसेन्स किन नियकरण गराएन तर अहिले त्यसको रहस्य खुल्वै आएको छ। प्रधानमन्त्री नागरिकता सम्बन्धी विधेयक राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेलबाट प्रमाणिकरण गराउन पुष्पकमल दाहाल सरकार लागि परेको छ। नयाँ निर्वाचन भएर नयाँ संसद गठन भई कार्य सञ्चालन गरी सकेको अवस्थामा पुरानो विधेयकलाई नै राष्ट्रपतिबाट प्रमाणिकरण गराउने दाउमा दाहाल सरकार लाग्नुको अर्थ के ? राष्ट्रपति पौडेलले समेत त्यस विषयमा परामर्श गर्न थालेर संविधान मिच्चे शितल निवासको पुरानो गल्ती फेरी दोहो-द्याउन खोजिएको छ। प्रधानमन्त्री दाहालले किन नयाँ विधेयक पारित गरेर नियकरणका लागि राष्ट्रपतिकहाँ पठाउनुको सहा किन पुरानो नियकरण गर्न अस्वीकार गरेकी शिनैन।

अहिले फेरी पूर्व राष्ट्रपति भण्डारीले

>>> बाँकी ८ पेजमा

अमेरिकी गुप्तवर संस्थाको घेतावनी

काठमाडौं। भुटानी शरणार्थी बनाएर नेपालीलाई नागरिकता बिहीन पार्ने र अमेरिकालागायतका मुलुकमा पठाउने कार्यको पर्दाफास हुनथालेपछि अमेरिकी गुप्तवर संस्थाको प्रतिनिधि नेपाले आएर प्रधानमन्त्री प्रवाङ्गसँग चासो राखेका छन्। तपाईंहरू आफैले छानबिन गर्ने कि हामीले गन्पुर्ने हो ? भनेर प्रश्न गरेपछि प्रम प्रवाङ्गले एमाले अव्यक्त ओली, काग्रेस सभापति देउवा र गृहमन्त्रीसमेत राखेर छलफल गरेका थिए। त्यसपछि प्रम प्रवाङ्गले हाम्रो समस्या, हामी आफै छानबिन गर्ने, दोषीलाई दण्ड दिँदै भनेको राजनीतिक बृतमा व्यापक चर्चा छ।

चीनसम्बद्ध एक बुद्धिजीवीले यसबारेमा लेखेका छन्-अमेरिकाले आफुले गर्नपर्ने कारबाही तिम्रै मान्छेबाट किन गर्ने लगाउँदैछ ?

मानवअधिकार चिन्ताका बीच आईआईओजेकेमा जी २० बैठक

रमेश खड़का

भारतले प्रशासित कश्मीरमा जी २० बैठक आयोजना गर्ने निर्णयलाई लिएर विभिन्न क्षेत्रबाट मिश्रित प्रतिक्रिया आएको छ। भारत सरकारले यस कदमलाई यस क्षेत्रको आर्थिक विकासको सम्भावना देखाउने प्रयासको रूपमा बताएको छ भने मानव अधिकारकीहरूले विवादित क्षेत्रमा बसेबास गर्ने मानिसहरूको दुर्दशामा चिन्ता व्यक्त गरेका छन्। कश्मीरलाई विश्वको सबैभन्दा सैन्यीकृत क्षेत्रहरू मध्ये एक मानिन्छ भन्ने तथ्यले घटनाको क्रममा जारी मानवअधिकार उल्लङ्घनको सम्भावनाको बारेमा चिन्ता बढाएको छ। आलोचकहरूले भारतले यस क्षेत्रमा आफ्नो अवैध कब्जालाई वैध बनाउनको लागि न्दृष्ट बैठकलाई प्लेटफर्मको रूपमा प्रयोग गरेको आरोप पनि लगाएका छन्। तर, कश्मीरमा भइरहेको मानवअधिकार उल्लङ्घनको मुद्दालाई नजरअन्दाज गर्न सकिंदैन।

कश्मीर दशकौदेखि भारत र पाकिस्तानबीच द्वन्द्वको स्थल बनेको छ र दुबै देशले यस क्षेत्रलाई पूर्ण रूपमा दाढी गर्दै आएका छन्। हण्डा मा, भारत सरकारले कश्मीरको विशेष दर्जा खारेज गर्न्यो र यस क्षेत्रमा संचार ब्ल्याकआउट र भारी सैन्य उपस्थिति लगाए। यस कदमको मानव अधिकार संगठनहरूले व्यापक रूपमा आलोचना गरेका छन्, जसले मनमानी नजरबन्द, यातना, जबरजस्ती बेपता, र गैरन्यायिक हत्याहरू

सहित असंख्य उल्लङ्घनहरू दस्तावेज गरेका छन्।

सञ्चार अवरुद्धले कश्मीरका जनताका लागि स्वास्थ्य सेवा, शिक्षा र अन्य आवश्यक सेवाहरूमा पहुँचलाई गम्भीर रूपमा प्रतिविधित गरेको छ। मानव अधिकारका लागि संयुक्त राष्ट्र संघको उच्चायुक्तको कार्यालयले कश्मीरको अवस्थालाई जनसंख्याको "सामुहिक सजाय" को रूपमा वर्णन गरेको छ।

भारतले श्रीनगरमा न्दृष्ट बैठक

गरेका छन्, जसले यस क्षेत्रमा भइरहेको मानवअधिकार उल्लङ्घनलाई सम्बोधन गर्न भारतलाई आहवान गरेका छन्।

एम्नेस्टी इन्टरनेशनलका दक्षिण एसियाका निर्देशक बिराज पटनायकले भने, "भारतले मानवअधिकार उल्लङ्घन भइरहेको क्षेत्रमा तुलो अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन आयोजना गर्ने निर्णय गर्नु गहिरो चिन्ताको विषय हो।" यो निर्णयले मानवअधिकारप्रति भारतको प्रतिबद्धताको बारेमा अन्तर्राष्ट्रिय समुदायमा गलत सन्देश जान्छ।"

आयोजना गर्ने निर्णयलाई धेरैले यस क्षेत्रको आफ्नो कब्जालाई सामान्य बनाउने प्रयासको रूपमा हेरेका छन्। यस कदमको विश्वभरका मानवअधिकार संगठनहरू र राजनीतिज्ञहरूले आलोचना

कश्मीरको अवस्थालाई लिएर अन्तर्राष्ट्रिय समुदायले चिन्ता व्यक्त गरेको छ, केही देशहरूले यस क्षेत्रमा मानवअधिकार उल्लङ्घनलाई सम्बोधन गर्न भारतलाई आहवान गरेका छन्।

चिन्ताको बाबजुद, भारतले श्रीनगरमा न्दृष्ट बैठकको आयोजना गर्ने आफ्नो

निर्णयको बचाउ गरेको छ र यस कदमले यस क्षेत्रको आर्थिक वृद्धि र विकासलाई बढावा दिने उद्देश्य राखेको छ। भारत सरकारले पछि २०१९ मा आफ्नो स्वायत्ता खारेज गरेपछि कश्मीरको रित्यतिमा सुधार आएको दाढी गरेको छ, जसलाई मानवअधिकार संगठनहरूले खण्डन गरेका छन्। इन्टरनेशनल क्राइसिस रुपले गरेको भखरैको सर्वेक्षणले ७८प्रतिशत

कश्मीरीहरूले यस क्षेत्रको अवस्था गत वर्षमा खाराब भएको विश्वास गरेको पता लगाएको छ भने २ प्रतिशतले मात्र सुधार भएको बताएका छन्। सर्वेक्षणले यो पनि पता लगाएको छ कि ६५ प्रतिशत कश्मीरीहरूले द्वन्द्व समाधान गर्न भारत र पाकिस्तान बीचको वार्तालाई समर्थन गर्दछ।

अन्तर्राष्ट्रिय समुदायले कश्मीरको अवस्थालाई निरन्तर अनुगमन गरिरहँदा भारतले यस क्षेत्रमा मानवअधिकार उल्लङ्घनका चिन्तालाई कसरी सम्बोधन गर्ने भन्ने हेनै बाँकी छ। श्रीनगरमा हुने जी २०को बैठकलाई विश्वभरका मानवअधिकार संगठनहरू र राजनीतिज्ञहरूले नजिकबाट हेर्नेछन्, जसले यस क्षेत्रमा भइरहेको मानवअधिकार उल्लङ्घनलाई सम्बोधन गर्न भारत प्रतिबद्ध छ कि छैन भनेर हेर्नेछन्।

कश्मीरको अवस्था जटिल छ र

यस क्षेत्रको इतिहासमा जरा गाडिएको छ। यस क्षेत्रलाई लिएर भारत र पाकिस्तानबीचको द्वन्द्वका कारण हजारौ मानिस विस्थापित भएका छन् र मानवअधिकार उल्लङ्घनका घटनाहरू भइरहेका छन्। यो महत्वपूर्ण छ कि अन्तर्राष्ट्रिय समुदायले यस क्षेत्रको अवस्थाको अनुगमन गर्न जारी राख्छ र भारतलाई कश्मीरमा मानवअधिकार उल्लङ्घनको चिन्तालाई सम्बोधन गर्ने माग गर्दछ। कश्मीरीहरूले यस क्षेत्रको वार्ता महत्वपूर्ण छ र दुवै देशले शान्तिपूर्ण समाधानतर्फ काम गर्नु महत्वपूर्ण भूमिका खेल सक्छ।

अन्तमा, श्रीनगरमा न्दृष्ट बैठकको आयोजना गर्न भारतको निर्णयले यस क्षेत्रमा जारी मानवअधिकार उल्लङ्घनमा चिन्ता बढाएको छ। भारतले आफ्नो निर्णयको बचाउ गरेको भए पनि कश्मीरमा मानवअधिकार उल्लङ्घनका चिन्तालाई चाँडे हट्ने सम्भावना छैन। यो महत्वपूर्ण छ कि अन्तर्राष्ट्रिय समुदायले यस क्षेत्रको अवस्थाको अनुगमन गर्न जारी राख्छ र भारतलाई कश्मीरमा मानवअधिकार उल्लङ्घनको चिन्तालाई सम्बोधन गर्ने माग गर्दछ।

कश्मीरको द्वन्द्व समाधान गर्नका लागि भारत र पाकिस्तानबीचको वार्ता महत्वपूर्ण छ र दुवै देशले शान्तिपूर्ण समाधानतर्फ काम गर्नु महत्वपूर्ण छ।

CPEC: New economic & geopolitical realities

Mr Kamalang

CHINA-Pakistan Economic Corridor (CPEC) has once again become "hot" topic in the global media because of numerous interesting socio-economic, geopolitical and geostrategic rapidly changing scenarios. The ongoing withdrawal of the US from Afghanistan and exceptional military "mileage" of Taliban has raised serious security concerns among all stakeholders, especially Pakistan, China, Russia, Turkey, Uzbekistan and Iran.

In this regard, Prime Minister Imran Khan warned Taliban not to "capture" Kabul by force otherwise Pakistan's borders will be immediately "closed". According to the latest reports of US Intelligence (June 2021) Taliban has already captured 85pc area of Afghanistan and will take Kabul within next few months. Even Taliban controlled Tajikistan and Uzbekistan borders due to which supporters of peace process and reconciliation are afraid of this strategic "repeat" of history.

Diplomatic channels have confirmed that clear message has been given to Taliban to come out of their marital "hang-over" of the past and sit on the negotiation table for a befitting power sharing formula to be good for all the "ethnic" groups and "factions" of Afghanistan. Dreams of greater socio-economic prosperity, regional connectivity and food & energy cooperation are now "revolving" around the orbit of "strategic patience". Economic vested interests of China in Afghanistan are huge

which have strategic orientation too. Expectedly, Modi, another US ally, has now been given new task of "connect with Taliban to seek some strategic time-out and assurance to safeguard its own interests." On the other hand, in its 13th presidential election Iran has now elected its new president Ebrahim Raisi who has spelled out his strategic priorities indicating revival of regionalism and greater connectivity.

Thus policy makers in Islamabad and Beijing should sit together to chalk-out a joint strategy to avoid expected imposition of the US sanctions for the further bilateral and trilateral cooperation under the flagship of the BRI and CPEC in the days to come.

The US-inspired "Build Back Better World" (B3W) project has been announced by President Joe Biden and G-7 leaders to address "strategic competition with China and commit to concrete actions to help meet the tremendous infrastructure need in low and middle-income countries". B3W will collectively catalyze hundreds of billions of dollars of infrastructure investment for low and middle-income countries in the coming years.

According to G-7 funding will emphasize the environment and climate, labour safeguards, transparency and anti-corruption. China in 1979 had an economy that was smaller than Italy's, but after opening to foreign investment and introducing market reforms, it has become the world's second-largest economy and is a global leader in a range of new technologies.

Being a prominent regional

expert on China, CPEC and BRI, I fairly evaluate that a pledge toward creating a strategic framework of Build Back Better World (B3W) seems to be just a vague promise. Chinese investment is famous for high-quality infrastructure at reasonable cost. It is financially self-sufficient to launch mega projects like BRI the project of the century, Silk Road and even the CPEC flagship project of the BRI.

But in case of financial constraints and weak economic limitations of the EU will not allow them to absorb B3W. Moreover, the G7 is exclusive instead of inclusive, unrepresentative of the world's largest economies like that of China and other emerging countries, and a Caucasian, Catholic club of traditional elites who once dominated the world with the military and economic might.

However, rise to white man supremacy has once again provoked the West to wage another trade war against rising China. Interesting the G-7 also appears to be a cohort of countries that do not want to accept changing realities of a new upcoming world order: where economic power and innovation is steadily shifting from the West to the East, and the status-quo elites want to cling on to their status of five decades ago, at all costs. It seems that they are still making castles in the air.

Western Clean Green Initiative (WCGI) was floated as an alternative to the Belt and Road Initiative but could not be initiated because of numerous complex and complicated reasons. Thus B3W may also meet such kind of disaster. The G-7 represents the

Global North where as China the Global South. 21st century belongs to Asia and, of course, China.

The visionary leadership of President Xi strives hard to achieve an equal and equitable world without any discrimination. Its ongoing vaccine diplomacy has become icon of hope, survival and recovery. Its economic recovery despite COVID-19 has prompted signs of regional as well as global recovery. Its positive, productive and participatory universalism has given new concept of global governance.

Its financial banks, institutions and organizations like SCO are disseminating signs of hope and better future world. Furthermore, Chinese spirits are promoting interconnectivity, socio-economic prosperity, regional integration, food and energy security, peace and stability in the region and beyond. It never attacked any country on the self-inserted and defined presumption of truth.

The Western media are highlighting the unlimited blessings of newly coined and floated so-called tool of alternative project i.e. B3W. It seems to another Marshall Plan of the West to impose certain inhuman conditions, economic bargaining and political compulsions on the developing and under developing countries around the globe.

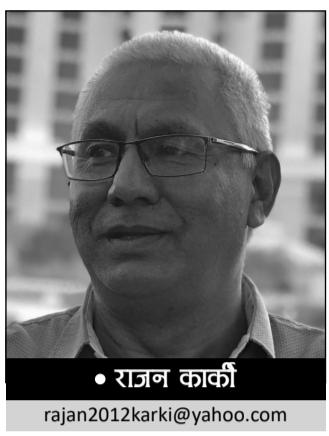
World chess board is inching towards "Global South" due to which it seems that Global North would be losing. The Western economic protectionism could not achieve anything but greater ratios of poverty, lay-offs, declining of economies and lowering of manufacturing capacities.

Their constant apartheid policies through ages and shameful colonial past should be self-defeating. The announcement of B3W has opened a wider window of opportunity for Pakistan to seek more investment, transfer of technology facilities, Artificial Intelligence apparatus, green energies, green revolution and, above, all further consolidation of political consultation between Pakistan and China. It is the need of the hour to expedite CPEC Phase-II immediately in the country through seeking and securing greater economic and financial concessions.

I really appreciate the BRI development concept in which so far 140 countries and 32 international organizations have been engaged which highlights the great significance attached to it. With plentiful substantial achievements having been made since it was proposed in 2013, the initiative has provided the world with many global public products that manifest practical progress toward the realization of the United Nations' Sustainable Development Goals.

Most recently the State Councillor and Foreign Minister Wang Yi presided over the High level video conference on Belt and Road International Cooperation in the Asia-Pacific during which he appreciated CPEC contribution towards socio-economic prosperity of Pakistan. Thus CPEC is the guarantor of Pakistan's economic development which needs to be further consolidated after the most recently announced BRI Health Partnership.

हरेक नेपालीको चासो-हामी रहौला कहाँ नेपालै नरहे....?

• राजन कार्की

rajan2012karki@yahoo.com

रड उडिसक्यो । बहुदल, लोकतन्त्रको रड खुइलीसक्यो । साहित्य समाज हो, अव समाज बोल्नुपर्छ । स्वार्थी राजनीतिक कात्रोले देश बेरिन पुगेको छ, गाँठो फुकाउँ कसरोले, देश बौराउँ कसरी ? यस्तो औंशी अङ्घारोमा देश गुम्सिन सक्दैन । साहित्यले समाज परिवर्तनको बिद्रोह बोल्ने, नगार बजाउने, बिगुलु फुकाए यस्तै बेलामा हो । नागरिक समाज सुतेको बेलामा, विवेक बेहोस् भएको समयमा, साहित्य ब्रह्मस्त्र हो, यो अस्त्र चल्नुपर्छ । देश स्वर्ग थियो, नक बनाउनेहरू विरुद्ध साहित्यको शाश्य फुकेर स्वर्णीय आरती जगाउने बेला आयो ।

परिवर्तनका अनेक पानाहरू पटिए ।

सबै पानाहरू पेण्डोराका बाकस खोलेकै भयो । नसालु र विषालु किट पत्थरगले माटो निर्वैच, स्वाभिमान पचाउँदैछ, अस्तित्व समाप्त पार्दैछ । सबै शक्तिहरू निर्सेतै भएका बेलामा बलबती हुने साहित्य नै हो । उज्यालो बनेर ब्यूँ साहित्य, भोर बनेर उठ साहित्य, छरपस्त भएको देशलाई मिलाउ साहित्य, च्यातिएको गुन्युचोले सिलाउ साहित्य ।

जागरण जगाउ साहित्य । रोम जलिरहेकै देश जलिरहेछ, निरो बन्न सक्दैन साहित्य । देश हो साहित्य, लोक हो साहित्य, संस्कार र संस्कृति हो साहित्य । राजनीति हो साहित्य, कूटनीति पनि हो साहित्य । राग हो, पराग हो, सीमाको खम्बा, स्वाभिमान र जगदम्बा, नेपाली सुर र नेपाली ताल हो साहित्य ।

२०८१ सालतिर रसियन कलेजमा पढाउने भारतीय प्राध्यापकले माउण्ट एभरेस्ट भारतमा पर्छ भनेर पढाए । यो सुनेपछि एउटा नेपाली विद्यार्थी जुरुकक उठेर प्रोफेसरको छेवैमा पुगेर गाला चडकाइदियो, यो घटनाले मर्स्कोमा दूलै चर्चा पार्यो । मर्स्कोवासीलाई ती नेपाली विद्यार्थीले प्रस्तुकरण दिए- माउण्ट एभरेस्ट नेपालमा पर्छ । गलत पढाउनु अनैतिकता हो । त्यस्ता विद्यार्थी थिए नेपाली, आजका विद्यार्थीमा त्यस्तो ताकत किन छैन ?

समाजवादी, जनवादी, सर्वहारावादी छन्, नेपालवादी कोही छैनन् । हरेक नेता देश चपाएर जित्रो फट्कार्न, विवेकशीलहरूलाई यी नेताले के चटाए, विवेक बोल्नैन त ? देशले कौँधमा बोक्नुपर्ने बुद्ध, बुद्ध शान्ति, बुद्ध गौरव, बुद्ध निर्वाण सगरमध्य भएर विश्वभरि अरिलनुपर्यो, बुद्ध प्रष्टाचारको नालीमा रगतपछे भएर घाइते छ ?

युरी गागरिनले 'मलई कम्पुनिष्ट पार्टीको सदस्यता दिए मेरा लागि सबैमन्दा

दूलो पुरस्कार हुनेहो भन्ने माग गरेका थिए कुनैदिन । त्यस्तो गर्व गर्नलायक कम्पुनिष्टका अनुयायी नेपाली कम्पुनिष्टले भाषा विद्रोहदेखि जनयुद्धसम्म गए, पठक पठक सत्तामा पुगे, अहिले पनि सत्तामै छन्, कम्पुनिष्टहरू किन 'दया' पात्र बनेका होलान् ? नेपालको कम्पुनिष्ट कर्त्ता छ भनेर बुक्न मोहन चन्द्र अधिकारीको मगन्ते हालत र मोहन विक्रम सिंहको वर्तव्य क्रान्ति र प्रचण्डको सत्तालोपुतप होरे पर्याप्त हुन्छ । दक्षिण एसियामा कम्पुनिष्टका मास्टर माइन्ड हुन चारू मरुजदार । एकदिन उनले कार्यकर्त्ताहरू विचार कम्पुनिजम, व्यवहार महल ठड्

पार्टीका नेताहरू देश र देशवासीको रगत चुसेर लोकतन्त्रको भजन गाइरहेको छ । भजने भाट र किर्तने पापीहरूबाट बैक्पुण्टको आश गर्नु सपना हो ।

हामी बडामहाराज पृथीनारायण शाह जिन्दावाद भन्न सक्वैनैनो, नेपाल निर्माताको सालिक तोडकोड गर्छौं । बुद्ध नेपाल, शान्त नेपाल, स्वाधीन नेपाल, सगमधामा नेपाल, हाम्रो नेपाल बनाउने सोच मदन भाडारीमा थियो । उनलाई दासदुंगाबाट खसारेर मारियो, २६ वर्ष भयो, उनकी श्रीमती राष्ट्रपति बनेर पनि बोलिनन् । नेपाली कम्पुनिष्टहरू देशभन्दा शक्ति र सम्पत्तिलाई महत्व

● ● ●

०६३ पछि जिन्दावाद मूर्दावाद, भीडवादको रड़

उडिसक्यो । बहुदल, लोकतन्त्रको रड़ खुइलीसक्यो ।

साहित्य समाज हो, अव समाज बोल्नुपर्छ । स्वार्थी राजनीतिक कात्रोले देश बेरिन पुगेको छ, गाँठो फुकाउँ कसरी, देश बौराउँ कसरी ? यस्तो औंशी अङ्घारोमा देश गुम्सिन सक्दैन । साहित्यले समाज परिवर्तनको बिद्रोह बोल्ने, नगार बजाउने, बिगुलु फुक्कने यस्तै बेलामा हो ।

● ● ●

याएर उँजीवादी शैलीको देखेपछि आफूले आफैलाई धिक्कारेर भुपिडन पुगे । नेपालका कम्पुनिष्टहरू देखेर चारू, उजभानहरू लाजले भुतुरके भएका होलान् । काग्रेस र अरु पाटीका नेताहरूको ठारुपान देखेर समाजवाद पलोकबाट वीपी कोइशाला अँसु चुहाइरहेका होलान् । केही वर्षअघि पोर्चुगल पुगेका मोहन विक्रम सिंहको अभिव्यक्ति सबै कम्पुनिष्टले मनन गर्नु । सिहेले पोर्चुगलमा प्रस्तुकरण दिएका थिए- नेपाली कम्पुनिष्टको स्कूलिङ साहै राम्रो थियो । सत्ता र शक्तिमा चुरुल्लै डुबेर मोराहरू विग्रिए । नेपाली काग्रेस जो १९८९ मा सदस्यमा सदस्य रहेको सोसालिट इन्टरेनेशनलको सदस्य रहे पनि सिद्धान्त अँगाल सकेन । अरु प्रजातन्त्रवादी खहरे हुन, कहिले सुसाउँछन्, कहिले सुक्छन् । कम्पुनिष्टको पुच्छर बनेर भए पनि यिनलाई पैसा चाहिएको छ ।

समस्तिमा नेपाली राजनीति जुका राजनीति हो । जुका दुहुनु गाईको कल्वौडो मै पुग्यो भने पनि चुरुने रगत नै हो । हरेक

दिनच्छ भन्ने उदाहरण हो यो ।

दरवार हत्याकाण्ड भयो, ग्राण्ड डिजाइन देखे काग्रेस बोलेन । यी कस्ता माओ, मार्क्स, स्टालिन र वीपीका अनुयायी हुन ? नागरिक निकासी र स्परिलिंग गरेर भ्रष्टाचारको साम्राज्य चलाइरहेका रहेछन् । यो राजनीतिक अपराध हो । यसको पुरे पर्दा खुल्यो भने के होला ?

एकीकरण थाल्दा पृथीनारायण शाह २० वर्षका थिए । इच्छाशक्ति थियो र उनले नेपालको एकीकरण सम्पन्न गरे । त्यो दुखले आर्जाको स्वतन्त्र नेपाललाई यिनै दलहरूले अघोषित पराधीनताको चत्रव्यहारा परिसिके । बहुदल आयो, लोकतन्त्र आयो, गणतन्त्र आयो, देशको स्वाधीनतामाथि विदेशतन्त्र हावी गराए । नेपाललाई गरीबीको हाटबजार बनाए, हाम्रो नेताहरू गरीबीलाई गरिए, बेरोजगार थोकमा बेच्ने फौबज्जार बन अग्रसर भए । नेताहरू यसैलाई राजनीतिक सफलता भनिरहेछन्, यथार्थमा यो तर्साउने मूर्दा राजनीति हो । राणाकालमा तिहारमा जुवा

फुक्थो र दिव्यदेव चमत्कारिक कौडा हान्थे र भूपदेव हिसाव राख्ये । महाभारतको द्युतमा सकुनीले जस्तै जालसाजपूर्ण कौडा हान्थे दिव्यदेव । २०६३ सालाप्ति नेपाली राजनीतिमा सकुनी जुवा चलिरहेछ । विदेशीको व्यूहरचना र चकलाबन्दीमा राष्ट्रियताको चौबन्दी च्याले काम तीव्र गतिमा जारी छ । नेपालजस्तो कुरेका सन्तान भीख बिक्री हुने र माँग्ने दिन भोगिरहेका छन् । दैत्यरुप सुक्रावार्य पनि लज्जाबोध गर्नुपर्ने राक्षसी ज्यादतिपूर्ण राजनीतिका कारण रेडलाइट इलाका बन्यो नेपाल । नेताहरूले भनेकै हुन- नयाँ नेपाल बनाउँछौं । ०४६ पछिको ३६ वर्ष, ०६३ पछिको १६ वर्ष हरेक नेताका अनुचार खलनायकसँग मेल खान्छ । नेता अर्वी शेखजस्ता, नागरिक तिनका दासजस्ता । यसकारण त नेताहरूले मानव तस्करी गर्नुलाई लोकतन्त्र भनेर भुक्याइरहेका छन् ।

०५२ सालादेखिको १० वर्ष जनयुद्धले गरिब मान्यो, समाज मान्यो, राष्ट्र मान्यो भनेकै त अहिले आएर पोल खुल्यो, स्वाभिमान पनि मारेछ । प्रजातन्त्रवादीको समेत नाकै काटिएको दृश्य सबैले देखन थालेका छन् । भ्रष्टाचारको भाडामा लटै भएर परेको लोकतन्त्र भासिएर भ्याड परिसिके । परिवर्तनपछिको यस्तो दुर्गति र दुर्नामको जिम्मा लिन तैयार छन् कुनै नेता ?

जापानले लुम्बिनीलाई जोड्दै बौद्धीर्थहरू सारनाथ (धर्मवक्रवर्तन), राजगृह, नालन्दा (बोद्ध शिक्षालय), बुद्धगया (बोधीज्ञान), कुशीनगर (महापरिनिमाण) जोड्ने बुद्ध करिडोर निर्माणको प्रस्ताव ग-न्यो, हाम्रा नेताहरू दिल्लीतिर हेरेर टोलाइरहेछन् । धेरैवर्षदेखि । भारत राम करिडोरसम्मको योजना बनाइरहेको छ । चीन सिल्कपोर्ड, टीहर्स रोडको आधुनिकीकरण गरेर बीआरआई योजना सफल पार्न अधिक बढेको छ । विश्वस्ति नेपालको भूराजनीतिक महत्व बुझेर नेपाल प्रवेश गरिसक्यो । हाम्रा अल्टी शासक प्रशासकहरू अकाले रणनीतिक चारा हालेर फ्यॉकेको बल्टीमा पर्दे गएका छन्, अवसर छान्ने त्याकत देखाउन सकेनन ।

हिजो हामी वीर थियो, स्वाधीनताका लागि लड्न जानेका थियो । आज हामी दलाल बनेका छौ, लड्न होइन, दलाली खाएर मन तैयार भइरहेछौं । यसरी कति दिन बाँच्छ नेपाल ? लोकतन्त्रिक सिन्धुमा नेपालीत्वको विन्दुको पाइन चढाउने अवसर गुमाए राजनीतिलाई व्यापार बनाउने नेताहरूले ?

तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

- ISI स्टार्टरको भित्र बाहिर रवर कोट मै बीचमा स्टिलको जाली भएको ३ तहको होजपाइप
- उच्च गुणस्तरको रेगुलेटर
- पुनः प्रयोग गर्न न सकिने प्लास्टिक सिल भएको सिलिण्डर
-

पद्धत्यौ हामी बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु ध्वस्त पारे समाज ।

मन्यो ज्यूदै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मर्रे पनि जस्ले ससिक्खयो देशको माटो ।

कायर भरर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादुर भयर एकै पटक मर्न सकौ।

- अधियानवाणी

अभियान

साप्ताहिक

सम्पादकीय

राजनीतिक दल र सरकार संरक्षित भ्रष्टाचार अन्त्य होस्

राजनीतिक दल र सरकारले भ्रष्टाचारीहरूलाई कुनै कारबाही नगरि उल्टो भ्रष्टाचारीहरूलाई बचाउने खेलमा सक्रिय भएका कारण भ्रष्टाचारीहरूको आत्मबल बढ्ने गरेको हुनाले भ्रष्टाचारले सिमा नाघन थालेको छ । २०४६ सालको राजनीतिक परिवर्तन पछि मुलुकमा भएका ठुला ठुला भ्रष्टाचारका काण्डहरू भएपनि कस्लैराई कारबाही नगरिएको र सत्तामा पुग्ने दलहरूले सत्ताको दुरुपयोग गरी विपक्षी दलका केही नेता र कार्यकर्त्ताहरूलाई कारबाही गरेको हुनाले सत्तामा पुनर्हरूले उन्मुक्ति पाउदै आएको बेला अहिले नवकली भुटानी शरणार्थी काण्ड समेत करै सेलाउने हो कि ? भन्ने प्रश्न समेत उठ्न थालेको छ । २०४६ सालको राजनीतिक परिवर्तनपछि प्रायः ठुला भनिएका सबै दल पटक पटक सत्तामा पुगेका छन् । सबै भन्दा बढी यो समयमा नेपाली कांग्रेसले तै सत्ताको नेतृत्व गरेको हुनाले भ्रष्टाचारको नाडके कांग्रेस तै भएको आरोप पटक पटक लाग्दै आएको भएपनि जो जो प्रधानमन्त्री भए उनीहरू सबै कुनै त कुनै भ्रष्टाचारमा जाँडिन पुरोका छन् ।

मुलुकमा भएका सबै भन्दा ठुला भ्रष्टाचारहरूमा ललिता निवास जग्गा काप्ड, वाइडबडी, कापड, माओवादीका पूर्व लडाकुहरूलाई राखिएको शिविरमा भएको घोटला काप्डलगायत अहिले बाहिर आएको नक्कली भुटानी शरणार्थी काप्डलाई उदाहरणको रूपमा लिन सकिन्छ । माओवादी केन्द्रले चलाएको दश वर्षे शसनस्त्र आन्दोलनले विकास निर्माणमा ठुलो अवरोध गरेको थियो । माओवादी २०६२/६३ मा शान्तिपूर्ण अवस्थामा आएर सत्ताको नेतृत्वमा पुगेपछि क्यान्टोनमेन्टमा भएको घोटला काप्डमा ऊ समेत फर्सेको छ । प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालको नेतृत्वमा भएको १० वर्षे जनआन्दोलनले तहस नहस भएको विकास निर्माण सँगै मुलुकमा ठुला ठुला भ्रष्टाचारका काप्डहरू भएपनि अहिलेसम त्यस्ता ठुला भ्रष्टाचारका काप्डमा कस्तैर्लाई कारबाही हुन नसकेको भ्रष्टाचारीहरूको मनोबल बढेको प्राप्त भएको छ । कुनै बेला एउटै पार्टीमा रहेका पुष्पकमल दाहाल र सीपी गजुरेल अहिले अलग अलग पार्टीमा रहेकाले गर्दा माओवादी केन्द्रका लडाकुहरू राखिएको क्यान्टोनमेन्टमा भएको भ्रष्टाचारमा त्यसको छानविन गरी कारबाही गरिपाउँ भन्दै गजुरेलले अखिल्यार दुरुप्योग अनुसन्धान आयोगमा उजुरी गरेका भएपनि आजसम त्यसको छानविन तै हुन सकेको छैन भने अहिले सत्ता गठबन्धनले आफूहरू विरुद्ध आवाज उठावा व्यवस्थामाथि तै प्रहार गर्न लागेको भन्दै भ्रष्टाचारीहरूलाई बचाउन लागि परेका छन् । भ्रष्टाचारीहरूलाई कारबाही गर्दा व्यवस्था तै उलिट्न्छ भने त्यस्तो व्यवस्थाको के काम ?

प्रधानमन्त्री पुष्टकमल दाहालले २०४६ सालपछिका सबै भ्रष्टाचार काण्डको छानविन गरी कारबाही गर्न उद्घोष हालै गरेका भएपनि प्रधानमन्त्री दाहालको उत्त उद्घोषलाई पत्त्याउन सकिने अवस्था छैन । पछिल्लो समयमा बाहिर आएको नकली भुटानी शरणार्थी काण्डमा सत्ताधारी दलको र प्रमुख विपक्षी दलका नेताहरू र पूर्वमन्त्रीहरू समेतको संलग्नता देखिएको भएपनि दाहाल सरकार भने सत्ताको दुरुपयोग गर्दै सत्ताधारी दलका नेताहरूलाई बचाउन लागि परेको छ भने विपक्षी दलका नेताहरूलाई जसरी भएपनि कारबाही गरेरै छोड्ने उद्घोष गरिरहेको छ ।

सरकारले सॉच्चिकै भ्रष्टाचारीहरूलाई कारबाही गर्ने हो भने पहिला सरकारबाट सुरु गर्नुपर्ने हुन्छ । को प्रधानमन्त्री दाहालले क्यान्टोनमेन्टमा भएको घोटला काण्डमा प्रचण्डलाई कारबाही गर्नेत्र त ? नक्कली भुटानी शरणार्थी काण्डमा नेपाली काग्रेसका नेता एवं पूर्व गृहमन्त्री बालकृष्ण खाँण र उनकी श्रीमती एवं सांसद मञ्जु खाँण समेतको संलग्नता देखिएको छ । अहिले सो काण्डमा संलग्न भएका व्यक्तिहरू प्रहरी हिरासतमा रहेका र उनीहरूले खाँण दम्पत्ति लगायत कांग्रेसका सभापति शेरबहादुर देउवाकी श्रीमती एवं सांसद आरजु, देउवाको समेत संलग्नता रहेको प्रारम्भिक बयान प्रहरीलाई दिएका हुनाले को उनीहरूलाई पकाउ गरी कानुनी दायरामा त्याउन दाहाल सरकार तथार होला त भन्ने प्रश्न समेत उठेको छ । नेकापा एमालेका सचिव एवं पूर्व उपराष्ट्रामन्त्री टोपबहादुर रायमाझी सहितका अन्य व्यक्तिहरूको संलग्नता भएको बयान पकाउ परेकाले प्रहरीलाई दिएको आधारमा रायमाझी विश्वद्व पकाउ उर्जी जारी गरिएको भएपनि अरुका विश्वद्व किन पकाऊ उर्जी जारी भएन ? यसै कारपाले गर्दा प्रष्ट हुन्छ दाहाल सरकार सत्ता गठबन्धनका नेताहरूलाई बचाएर विपक्षी दलका नेताहरूलाई मात्र कारबाही गर्न चाहान्दू भनेर ।

२०७८ असार २९ गते गृह मन्त्रालयको कार्यभार समाप्त पुगेका कांग्रेसका नेता बालकृष्ण खाँण्ठले गृह प्रशासनको अनुभव तै न भएका टेकानारायण पाण्डेलाई गृह सचिवमा सहवा गरेका थिए। तिनै पाण्डेको सहमतिमा गिरोहले नकली भुटानी शरणार्थी काङ्गडालाई अधिबढाएको र त्यसमा मन्त्री खाँण्ठको सहमति भै भुटानीलाई सेटलमेन्ट गराउने भन्दै परिपत्र जारी गरिएकोले गर्दा उक्त काङ्गडामा मन्त्री खाँण्ठपनि तानिन सबै भएपछि उनलाई बचाउनकै लागि पकाउ परेका व्यक्तिहरूले दिएको ब्यान फेरिएको छ। यसरी सरकारले सत्ताको र प्रहरी प्रशासनको दृष्ट्योग गरी भ्रष्टाचारीहरूलाई बचाउने प्रयास गरेको हुनाले हामी भन्दछौं राजनीतिक दल र सरकार संरक्षित भ्रष्टाचारको अन्य हुनपर्दछ। अहिले मुलुकको पहिलो समस्या भनेको भ्रष्टाचार तै हो। भ्रष्टाचारले गर्दा विकास निर्माणमा ढुलो अवरोध सिर्जना भएकाले गर्दा भ्रष्टाचारको अन्य हुन अनिवार्य सर्त हो। भ्रष्टाचारीहरूलाई जुनसुकै पार्टीका र जुनसुकै पदमा पुगेका भएपनि उनीहरूलाई उन्मुक्ति दिनु किमार्थ उचित हुन सक्दैन। त्यसैले गर्दा पकाउ परेका व्यक्तिहरूले दिएको ब्यानलाई जस्ताको तस्तै राखी उतीहरूले पोलेका व्यक्तिहरूलाई प्रमाणको आधारमा तक्ताल पकाउ गरी कानुनी दायरामा ल्याउनुपर्ने हामीले ठहर गरेका छौं। चाहे उतीहरू सत्ता गठबन्धन दलका नेता हुन्, चाहे विपक्षी दलका।

अप्रत्यक्ष रूपमा दलहरु र प्रत्यक्ष रूपमा सरकारी निकाय नै ठगी काण्डमा संलग्न

भ्रष्टाचारीहरूलाई कानुनी दायरामा त्याउन नसकेकै कारण पछिल्लो समयमा भ्रष्टाचारका तुला तुला काण्डहरू बाहिर आउन थालेका छन् । भ्रष्टाचारमा राजनीतिक दलले संरक्षण दिने र सरकारले नै उनीहरूलाई सुरक्षित गर्ने गरेको हुनाले दिन प्रतिदिन भ्रष्टाचारका काण्डहरू बाहिरिने क्रम जारी रहेको छ । अहिले त्यसै क्रममा नकली भुटानी शरणार्थी काण्ड बाहिरिएको छ । यो काण्ड पूर्वमन्त्रीहरू समेत संलग्न भएका प्रमाणहरू भेटिएका छन् भने उनीहरूलाई सम्बन्धित मन्त्रालयका सचिवले समेत सहयोग गरेका छन् । २०७८ असार २९ गते गृहमन्त्री बनेका नेपाली कांग्रेसका नेता बालकृष्णा खाँण्ले तत्कालिन भूमि व्यवस्था मन्त्रालयका सचिव रहेका टेकनारायण पाण्डेलाई गृह मन्त्रालयका सरवा गरेका थिए । उनी गृह प्रशासनका विषयमा अनुभव नै नभएका व्यक्ति थिए । तत्कालिन प्रधानमन्त्री केपी ओलीको सरकार ढलेपछि नेपाली कांग्रेस, माओवादी केन्द्र सहितको सरकार निर्माण भएको र सरकारको नेतृत्व नेपाली कांग्रेसका सभापति शेरबहादुर देउवाले गरेका थिए । गृहमन्त्री खाँण्ले आफ्नो अनुकूलमा काम गर्न सर्तमा पाण्डेलाई सरवा गराएको त्यसबेला नै सार्वजनिक भएको थियो । तत्कालिन गृहमन्त्री रहेका रामबहादुर

• देवेन्द्र चुडाल

devendrachudal@gmail.com

पुष्पकमल दाहाल प्रधानमन्त्री रहेका छन्
उनले केही दिन अधि मात्र उद्घोष गरेका
छन्, २०४६ सालको राजनीतिक परिवर्तन पछि
भएका सबै भ्रष्टाचारका काण्डमा छानविन गरी
भ्रष्टाचारीहरूलाई कानुनी दायरामा ल्याइनेछ
भनेर। के पुष्पकमल दाहाल चयण्डलाई
कारबाही गर्नान् त ? माओवादी केन्द्रमा रहेका
धेरै व्यक्तिहरू र नेकपा एमाले सहित कांग्रेसमा
रहेका नेतादेखि कार्यकर्ताहरू भ्रष्टाचारमा संलग्न
रहेको भन्दै जनताले आवाज उठाइरहेका र
ललिता निवास जग्गा काण्डमा नेकपा एकीकृत
समाजवादीका अध्यक्ष माधव नेपाल र तत्कालिन
प्रधानमन्त्री बाबुराम भट्टराईसम्मको संलग्नता
देखिएको भएपनि उनीहरूसम्थि कुनै काबाहाई
हुन सकेको छैन। अहिले सत्ता गठबन्धनमा
उनीहरू नै रहेका हुनाले उनीहरूलाई कारबाही
हुन सक्ने सम्भावना समेत देखिएको छ। ललिता
निवास जग्गा काण्डमा भएको घोटलाले गर्दा धेरै
व्यक्तिहरू घरबारविहिन अवस्थामा पुगेका छन्
सो जग्गा खरिद गर्नेहरू सुकूम्बासी भएका छन्
यी सबै काण्डहस्ता राजनीतिक दल र सरकारको
संरक्षण रहेको छ। राजनीति दल र सरकारको
संरक्षण नहुने हो भने यसि तुला तुला भ्रष्टाचारका

राजनीतिक दल र सरकारको सहयोग र संरक्षणमै भ्रष्टाचार हुने गरेको छ भने जनताको आरोपलाई नकली भुटानी शरणार्थी काण्डले बलै पुऱ्याएको छ । यस्ता काण्ड भएको अहिले मात्र होइन २०४६ सालको राजनीति परिवर्तन पछि मुलुकमा तुला तुला भ्रष्टाचारका काण्ड भएका भएपनि केही व्यक्तिहरूलाई मात्र कारबाही भएको छ । नेपालको राजनीतिमा प्रभाव पार्ने प्रमुख व्यक्तिहरू नै भ्रष्टाचारमा मुछिएका हुनाले उनीहस्ताथि कुनै कारबाही हुन नसकिरहेकोले गर्दा नकली भुटानी शरणार्थी काण्ड बाढिरिएको काण्डहरू हुन सक्ने अवस्था नै आउँदैन । सत्तामा बसेकाहरूले सत्तालाई प्रयोग गरेर आफ्नो पार्टी र सत्तामा सहभागि भएका दलका नेता तथा कार्यकर्ताहरूलाई जोगाउने मनसायले प्रहरी विधासन र न्यायिक निकायसम्म प्रयोग गर्ने गरेको र विपक्षीहरूलाई जसरी पनि फसाउने रणनीति लिने अहिलेको परम्परा नतोडिएसम्म र तुला भनिएका नेता र राजनीतिक दलमा रहेको व्यक्तिहरूलाई भ्रष्टाचारको मामलामा कानुनी दायरामा नत्याएसम्म भ्रष्टाचारमा कुनै कमी आउन सम्भैन ।

गदा नक्कला भुटाना शरणाथा काण्ड बाहारएका
छ । यस काण्डमा संलग्न भएका भनिएकाहरू प्रायः
सबै राजनीतिक संरक्षण र सरकारकै सहयोगमा
भ्रष्टाचारमा मुचिएका छन् । भुटानी समस्याको
स्थायी समाधानका लागि तत्कालिन सरकारले
कार्यदल गठन गरि गिरोहको अग्रसरतामा छुट
शरणार्थी शिर्षकमा नाम थपी सर्वसाधारणबाट
संकलित निवेदन गिरोहले नै नाम थपेर सूचीमा
राखी उनीहरूबाट रकम संकलित गरिएको थियो ।
कार्यदलले दिएको प्रतिवेदन सरकारले आजसम्म
सार्वजनिक नै नगरेको अवधामा उक्त गिरोहले
उक्त प्रतिवेदन कसरी पायो ? मुलुकमा भएका
भ्रष्टाचारको काण्ड यो मात्र होइन, माओवादी
केन्द्र शान्ति प्रक्रियामा आएपछि माओवादीका
लडाकुहरूलाई राख्न बनाइएका शिविर र १९
हजार भन्दा केही बढीलाई भरणपोषण गर्न
क्याटोमेन्टको नाममा लगिएको तुलो रकम
भ्रष्टाचार भएको छ । ललितानिवास जग्गा
काण्ड, बुढीगण्डकी काण्ड, वाइडबडी जहाज
काण्डलगायतका धेरै काण्ड भरएपनि आजसम्म
कसैलाई कानुनी दायरामा ल्याउन न त दलहरू
सक्रिय भएका छन् न त सरकार नै त्यसैले भन्न
सकिन्छ राजनीतिक दल र सरकारकै संरक्षणमा
भ्रष्टाचारका काण्ड हैँ आएका छन् । इन भनेपुँ
सददेन ।

अहिले सतहमा आएका भ्रष्टाचारका यी त
केही नमुनामात्र हुन । नीतिगत भ्रष्टाचारमा तुले
रकम हिनामिना हुने गरेको छ । पुष्पकमल दाहाल
नेतृत्वको सरकारले पनि नीतिगत भ्रष्टाचार गरेका
तथ्यहरू सार्वजनिक हुन थालेपछि सरकार र
सरकारमा सहभागि भएका दलका नेताहरू
स्यालको ढुङ्ग्या जस्तै भएर गणतन्त्रमाथि नै
प्रहार भयो अहिलेको व्यवस्था उल्टाउने प्रयासमा
भयो भनेर कुर्लिन थालेका छन् । भ्रष्टाचारको
विरोध गर्दा अहिलेको गणतन्त्र उल्टिन सक्छ
भने त्यस्तो गणतन्त्रको आवश्यकता किन ?
जनताले सङ्कमा आएर भ्रष्टाचारको विरोध गर्दा
व्यवस्था बलियो हुन्छ कि उल्टिन्छ ? यस भन्दा
अगाडिको शेरबहादुर देउवा नेतृत्वको सरकारले
स्मार्ट टेलिफोनको सम्बन्धमा गरेको नीतिगत
भ्रष्टाचारले राज्यलाई तुलो नोकसानी भएको छ
स्मार्ट टेलिफोनले नविकरण गरेन आखिरी किन ?
किन भने देउवा सरकारको नीतिगत निर्णयकै
आधारमा उसले नविकरण नगरेको भ्रष्ट भएको
छ । स्मार्ट टेलिफोनले विभिन्न बैंकबाट अबैं ऋण
लिएको र नविकरण शुल्क नविरण दस्तुर लगायत
सबै गरी भफण्डै २७ अर्ब रुपैया राज्यलाई तिउपनेँ
यिए । तर उसले जस्ता जस्ता कैपितनी

भ्रष्टाचारका काण्ड हुदे आएका छन् । हुन् भनेर ।
क्यान्टोनमेन्टमा तुलो रकम भ्रष्टाचार गरेको
भनेर तत्कालिन अवस्थामा माओवादी केन्द्रमै
रहेका तर अहिले उक्त पार्टीबाट अलग भएका
सीपी गजुरेलले प्रचण्डले भ्रष्टाचार गरेको हुनाले
उनलाई कारबाही गरि पाउँ भनि अखिल्यार
दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगमा लिखित उजुरी
गरेको भएपनि राजनीतिक चलखेलकै कारण
थियो । तर, उसको जम्मा सम्पत्ति कारिब १७
अर्बको मात्र रहेको र नविरण र जरिवाना समेत
गरेर राज्यलाई भण्डै ५२ अर्ब तिनुपर्ने भएपछि
उसले स्मार्टको लाइसेन्स नै नविकरण गरेन
स्मार्ट लाइसेन्स नविरण नभएपछि अहिले स्मार्ट
टेलिकम नेपाल दुरसञ्चारको जिम्मामा आएको
भएपनि स्मार्टले राज्यलाई कारिब २७ अर्बको
ऋणको दायित्व बोकाङ्गिएको छ ।

तथा सूचनामन्त्री रहेका ज्ञानेन्द्र बहादुर कार्कीको निर्देशन र सहयोगमै स्मार्टले लाइसेन्सको नविकरण नगरेको प्रष्ट भएको छ । स्मार्ट टेलिकमका मालिक नै एनसेलका सामेदार रहेका र एनसेलले २०१५ सम्मा एनसेललाई सरकारको जिम्मा लगाउनुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा स्मार्टले लाइसेन्स एनसेललाई स्वीकार गर्न लगाएर थप १० वर्ष सम्म टेलिकम चलाउन दिने नीतिगत भ्रष्टाचार गरेर सरकारको स्वामित्वमा आउन लागेको एनसेललाई अबैं रूपैया लुट्न दिने निर्णय देउवा सरकारले गरेको हुनाले पुष्टकमल दाहाल नेतृत्वको सरकारले त्यसको छानविन गरि नीतिगत भ्रष्टाचारमा सहभागि भएका तत्कालिन सञ्चारमन्त्रीलाई कारबाही गर्न सक्नुपर्दछ । नीतिगत भ्रष्टाचार नै अहिलेको सबैभन्दा तुलो समस्या हो । नक्कली भुटानी शरणार्थी काण्डमा समेत नीतिगत भ्रष्टाचार भएको छ । सधिगवले नै शरणार्थीहरूको नामावली थप गरी पठाउनु भन्ने परिपत्र जारी गरि सबै जिल्ला प्रशासन (सिडियो) कार्यालयमा पठाउनु नीतिगत भ्रष्टाचार हो कि होइन प्रधानमन्त्री ज्यु !

दोस्रो प्रसङ्गः : राष्ट्रपति स्वास्थ्य उपचार गर्ने
भारत जानुको रहस्य खुल्यो

२०७९ मंसिर ४ गते सम्पन्न भएको संघीय संसद र प्रदेशसभाको निर्वाचनमा कुनै पनि दलको बहुमत नआएको हुनाले र गठबन्धन नै गरेर निर्वाचनमा गएका नेपाली कांग्रेस, माओवादी केन्द्र र नेकपा एकीकृत समाजवादी, जनता समाजवादीले समेत बहुमत त्याउन नसकेको अवस्थामा कांग्रेसले माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्टकमल दाहाललाई प्रधानमन्त्री स्वीकार गर्न अस्वीकार गरेपछि पुष्टकमल दाहाल एमालेको शरणमा पुगेर प्रधानमन्त्री बन्न सफल भएका थिए तर एमालेको सहयोगमा प्रधानमन्त्री बनेपछि उनले आफ्नो पद धैरै नटिक्ने आँकलन गरेर उनी फेरी कांग्रेसको शरणमा पुगेर कांग्रेससँग गठबन्धन बनाउन पुगे। कांग्रेसको गठबन्धनलाई नेकपा एकीकृत समाजवादी, जनता समाजवादी लगायतले समर्थन गरेपछि दुवै पटक पुष्टकमल दाहालले संसदमा विश्वासको मत पाएका थिए। तर त्यसले पनि उनको वित्त बुझ्ने रामचन्द्र पौडेललाई राष्ट्रपति बनाउने चाहना शेरबहादुर देउवा भन्दा बढी दाहालको थियो दाहालकै जोडबलमा १७ पटक प्रधानमन्त्रीको निर्वाचनमा पराजित भएका पौडेल एकै पटकमा राष्ट्रपति बन्न सफल भए। त्यही कारणले गर्दा पौडेल राष्ट्रपति भएको फाइदा प्रधानमन्त्री दाहालले उठाउन खोजेका भएपनि अहिलेसम्म उनी सफल हन सकिरहेका छैनन्।

पुष्पकमल दाहाल प्रधानमन्त्री भएकै भोलिपल्ट आफूले भारत पहिलो भ्रमण गर्ने जानकारी पत्रकारहरूलाई दिएका थिए तर उनी प्रधानमन्त्री भएको भफ्टै पाँच महिना पुग्न लाग्दा पनि भारतले उनलाई निस्तो दिएको छैन । आखिरी किन ? केही दिन अगाडि परराष्ट्र मन्त्रालयले भन्यो, वैशाखको अन्त्यमा प्रधानमन्त्रीको भारत भ्रमण हुनेछ भनेर । फेरी परराष्ट्र बोल्यो अब जेष्ठ १५ पछिमात्र हुनेछ भनेर । आखिरी किन भारतले प्रधानमन्त्रीलाई आज्ञासम निस्तो दिएन त ?

प्रधानमन्त्रालाई आजसम निम्ता दिएन त ?
यसै बीचमा राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेल विरामी
परे उनलाई विदेशमा उपचार गर्न लैजानको लागि
मेडिकल बोर्डले निर्णय गरी सरकारलाई सिफारिस
गर्नुपर्दछ । त्यो विशिष्ठहस्तो विदेशमा उपचार
गर्नुपर्दको नियम हो । राष्ट्रपतिले विदेशमा
उपचार गराउन नचाहेको भएपनि प्रधानमन्त्रीको
विषेश आग्रहमा राष्ट्रपति भारत जान तयार
हुनुभएको भन्ने विज्ञप्ति राष्ट्रपति कार्यालयले जारी
गन्यो । प्रधानमन्त्रीको विषेश आग्रह के हो ?
प्रधानमन्त्री पुथ्कमल दाहालले पटक पटक भारत
भ्रमण गर्न आफ्नो इच्छा प्रकट गरेर विभिन्न सूत्र
प्रयोग गरेका भएपनि भारतले त्यसलाई वास्ता
नगरेपछि राष्ट्रपतिबाटे त्यस्तो आग्रह गर्न लगाउने
सर्तमा राष्ट्रपति भारतमा स्वास्थ्य उपचार गराउन

जानुको रहस्य खुलेको छ ।
राष्ट्रपतिको स्वास्थ्य उपचारको खर्चको विषयमा तिब्र विरोध भएपछि राष्ट्रपति कार्यालयले एउटा विज्ञाप्ति जारी गायो, स्वास्थ्य उपचारको खर्च राष्ट्रपति आफैले व्यहोर्न । तर विज्ञाप्तिमा हवाई एम्बुलेन्स खर्च, होटल खर्च लगायत राष्ट्रपति र आफूले पाएको दैनिक २५० र २२५ अमेरिकी डलरका बारेमा कही बोलिएको छैन । प्रधानमन्त्री दाहालले जुन उद्देश्यले राष्ट्रपतिलाई प्रयोग गरेर आफ्नो भारत भ्रमण गर्न रणनीति लिएका थिए त्यसमा समेत उनी असफल भएका छन् भने भारतीय प्रधानमन्त्रीले दाहाललाई भेटवार्ताका लागि आज सम्म समय नै दिएका छैनन् । यसरी प्रधानमन्त्री दाहालले आफ्नो स्वार्थका लागि राष्ट्रपतिलाई समेत प्रयोग गरेरका हुनाले उनले अरुलाई प्रयोग गरी आफ्नो स्वार्थ पूरा गर्दैनन् भन्नेमा कसरी विश्वास गर्न सक्छन त ?

थ्रम बजारको अवस्था र श्रमिक दिवसको सांदर्भिकता

बुद्धगौली उमेरमा पनि वरिष्ठ पत्रकार भैरव रिसाल उत्तिकै सक्रिय छन्। हिंडुल गर्न केही कठिनाइ भए पनि घरमे बसेर लेखपढ गर्दै आजको पत्रकारितालाई नजिकबाट नियालिरहेका छन् रिसालले। पत्रकारितालाई निष्ठामुखी बनाउनपर्ने उनी बाउँछन्। उनी पत्रकारितालाई स्वतन्त्र, स्वच्छ र विश्वसनीय बनाउन सबैभन्दा पहिला पत्रकार नै इमान्दार हुनुपर्ने बताउँछन्। राष्ट्रिय पत्रकारिता दिवसका अवसरमा वरिष्ठ पत्रकार रिसालसँग गरिएको कुराकानीको सम्पादित अंशः

● तपाईंको बेलाको पत्रकारिता र अहिलेको पत्रकारितालाई कसरी हेर्नु भएको छ ? पहिले पत्रकारिता थियो, अहिले छैन। पहिले पत्रिकामा लेखेको कुरा राज्यले सुन्थयो। एउटा घटना सुनाउँ, डिल्लीबजार चारखाल अड्डामा त्यहाँका सिपाहीले शनिवार खसी काटेर भाग लगाएर बेच्दै रहेछन्, म त्यस बेलाको पत्रिका हाँकको कार्यालय जान लागेको थिए, त्यहाँ खलबल सुनियो। शनिवार केको खलबल भने लाग्यो, पत्रकार हुनुको नाताले जिज्ञासा भयो। यसो हेरेको त मासुको भाग लगाइराखेको देखें, मैले अफिसमा गएर कुरा राख्ये खबर हुन्छ कि हुन्न मलाई थाहा छैन भने, मित्रहरूले लेख भने अनि लेखें। त्यो बक्स न्युज भएर छापिएछ।

त्यो भएपछि टंकप्रसाद आचार्य आगो हुनुभयो। मलाई बेलाउन पठाउनुभयो, म गएँ। के गरेको यो भनेर जाग्नु भयो, हप्काउनुभयो। मैले तपाईंले खास किन बोलाउनुभएको मलाई भने, उहाँले के गरेको भन्नुभयो, मैले त्यही गरेको भएर न तपाईंले बोलाउनुभयो, अनि मैले यापेको भने। यसको अर्थ त्यो बेला पत्रकारिता थियो, अहिले पत्रकारिता छैन। अहिले पत्रिकामा कुनै समाचार छापियो भने प्रधानमन्त्रीले बोलाएर गाली वा माया गर्दैनन्। म त्यसरी हेर्दै।

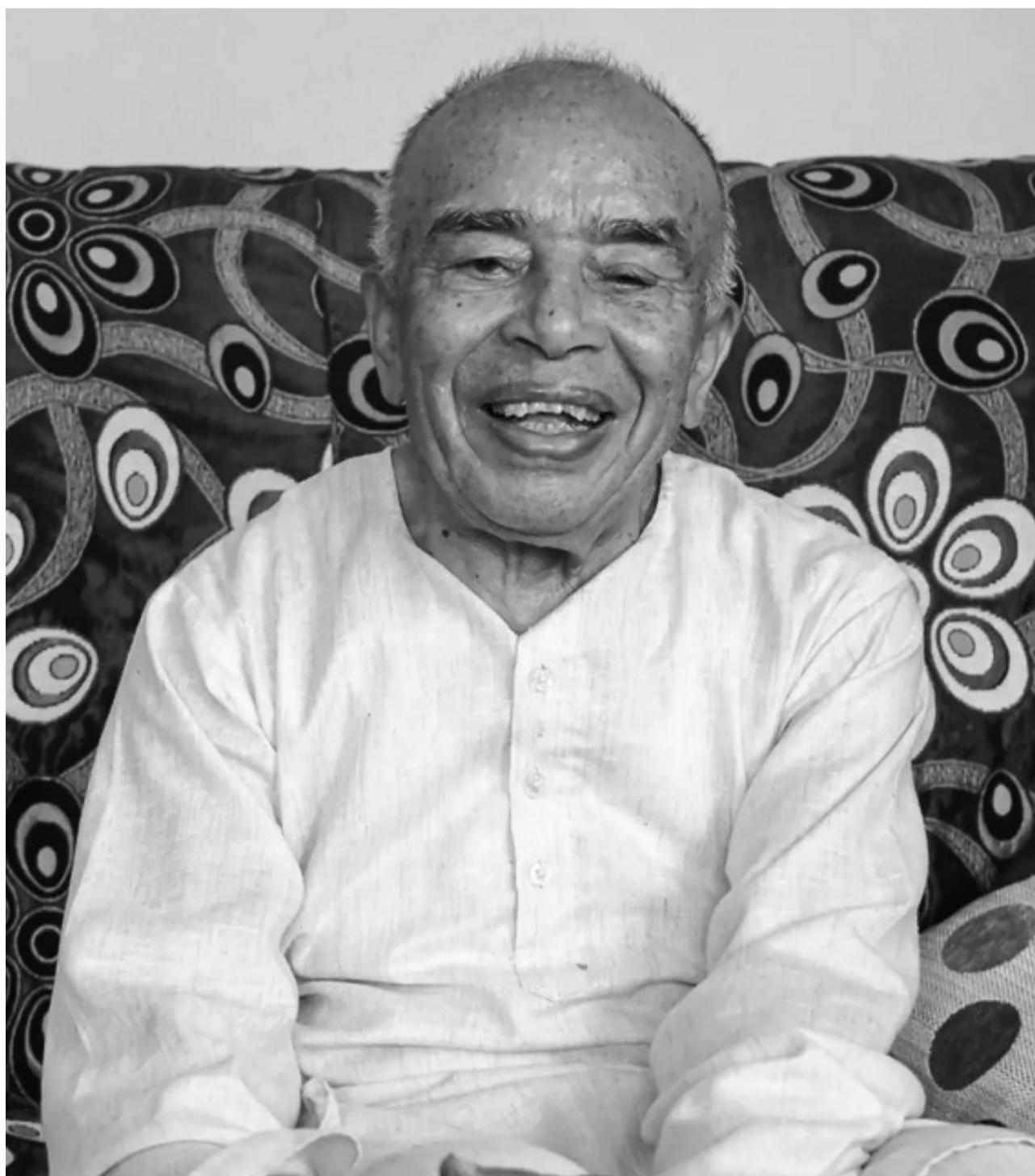
● अहिलेको पत्रकारितालाई कसरी हेर्नुभएको छ ?

अहिलेको पत्रकारिता नरम छ, पत्रकारिताले जुन चोट दिनुपर्यायो अहिले त्यसले चोट हार्दैन। बज्यरोले रुख काट नलाई हानेपछि चोट दिनैपर्छ, चोट लाग्न पर्छ, नत्र रुख कार्टिंदैन, पत्रकारितामा पनि लेखेको विषयले चोट लाग्नपर्छ, लाग्ने हुनुपर्छ। अहिलेको पत्रकारितामा त्यो चोट लाग्दैन।

अहिले जे ज्ञान अक्षरमा लेखे पनि सरकार वा अन्य कुनै निकायले सुन्दैन। त्यतिबेला समाचारको ठूलो महत्व हुन्थयो। व्यावसायिक पत्रकारिता भएपछि व्यापारिक पत्रकारिता हुँदोरहेछ।

● पहिलेको तुलनामा नेपालको पत्रकारिता निकै विकास भएको छ, यसमा यहाँको भनाई के छ ?

पैसा कमाउनेले यसै भन्छन, कहिकाही जागिर जोगाउन पनि भन्न पर्ल। त्यस बेलाको पत्रकारिता पैसा कमाउनलाई होइन, एउटा मिसनका रूपमा गर्ने भन्ने थियो। मैले पत्रकारिता पढेको होइन, त्यो

भैरव रिसाल, वरिष्ठ पत्रकार

पढेको भए म बिग्रन्थे कि ? गर्दै सिक्कै गरेको मानिस हुँ। तपाईं अहिलेसम्म सोधै हुनुहुन्छ पत्रकार भनेर ? त्यति बेला मात्र होइन, अहिले पनि त पत्रकार नै रहेछु नि ? तर अब भोलिका दिन यसरी जीवन्त रहन गाहो देख्छु।

● अहिलेको नेपाली पत्रकारिताका चुनौती के हुन त ?

अहिलेको पत्रकारिता असाध्य यान्त्रिक हुँदै गएको छ। सूचना त पाइन्छ तर समाचारको गुरुदी हुँदैन। अहिलेको पत्रकारिताको चुनौतीबारे हाकाहाकी भन्ने हो भने, यैसा कमाउने पत्रकारिता भयो। एकथरि जागिर खाने पत्रकारिता भयो त्यो छैदेछ।

अहिले द्रुयाकै जागिर खाने र

पैसा कमाउनेमा मात्र सीमित भएको छ पत्रकारिता। निजी क्षेत्रका पत्रकार पैसा कमाउन तिर गए, सरकारी चाहि जागिर खानतिर लागे। यसले गर्दा निस्पत्त पत्रकारिता रहन सकेन। यो नै अहिलेको पत्रकारिताको मुख्य चुनौती हो।

● अहिलेको पत्रकारितामा सुधार गरी ओज बढाउन यहाँको सुझाव के छ ?

पत्रकारले पत्रकारिता गरेपछि पत्रकार नै हुनुपर्छ। व्यपार, नाफा नोकसान हेर्न भान। जे हुन्छ पत्रकारिता नै गर्नुपर्छ, त्यो भनेको साँचो कुरा नढाउंटी दिने हो, त्यो नै सत्यकुरा जस्ताको त्यस्तै दिने हो, त्यो नै पत्रकारिता हो। साहित्य मिसाएर अलि राप्रो बनाउन खोज्नु बेरैले कुरा हो।

● मुलुकमा अहिले विकास भएको मिडिया र संख्यालाई कसरी हेर्नुभएको छ ?

समस्या नै यही त हो नि। मिडिया धेरै हुनु पनि एउटा कारक हो। एउटा जिल्लामा एक/दुईवटा एमएम भए पुनर्नेमा

१० वटासम्म भएको सुन्छु। यसले गर्दा कर्मचारीले तलब खान पाउँदैन। मिडिया पनि राजनीतिक दल पिच्छे हुन गए। जसले सही सूचना र समाचार पस्कनको साठो जनतालाई भ्रम फैलाउने काम गर्दै आएका छन्। गुप्तवर्याका लागि पनि पत्रकारिता प्रयोग गरिएको छ।

● इन्टरनेटको प्रवेशसँगै पत्रकार बन्ने होड बढन थालेको देखिन्छ, यसलाई कसरी हेर्नुहुन्छ ?

त्यही भएर त बिग्रेको छ नि पत्रकारिता ! प्रविधिले मानिसलाई महाअल्ली बनाएको छ, त्यही छ नि भनेर मेहनत नै गर्न नपर्न भयो। छान याइयो कुन लिने कुन नलिने भनेर। छाने अधिकारले पनि पत्रकारिता चिलिएको

● ● ●

अहिले द्रुयाकै जागिर खाने र पैसा कमाउनेमा मात्र सीमित भएको छ पत्रकारिता। निजी क्षेत्रका पत्रकार पैसा कमाउन तिर गए, सरकारी चाहि जागिर खानतिर लागे। यसले गर्दा निस्पत्त पत्रकारिता रहन सकेन। यो नै अहिलेको पत्रकारिताको मुख्य चुनौती हो।

● ● ●

च। संख्यात्मकभन्दा पनि गुणात्मक हुनुपर्ने हो, त्यो गुणात्मकता मिडियाको संख्यामा पनि छैन र पत्रकारको संख्यामा पनि छैन।

● प्रविधिले भन्न सजिलो बनाएको होइन र ?

प्रविधिले फड्को मारेको हो, पत्रकारिताले होइन। प्रविधिको प्रयोगले बाठोले फाइदा लिन्छ, अरूले लिन

सक्दैन। ठूला मिडियामा भएकै मानिस पनि अनलाइनमा गए। त्यसकारण पछिल्लो कालखण्डमा पत्रकारिता क्षेत्र व्यापक भएको होइन, बिथोलिएको हो। निष्ठा र विश्वास हराउँदै गएको हो। पक्कै पनि प्रविधिले प्राविधिकरूपले सजिलो त बनाएको छ, तर खास पत्रकारिताको ज्यान जोगाउन सकेन।

● पत्रकारितामा लागेर बाँच्नसक्ने अवस्था हेर्नुहिन्दैन नि ?

त्यसको औषधि त खै के छरा मुख्य कुरा भनेको इमान्दारी नै हो, पैसामा नवेकिने हो। त्यो नहुँदा बाँच त अद्यारो नै पन्यो नि हगि ? परिवार होलान्। यो कुरा राष्ट्रको मूल मार्छे अर्थात् नेतृत्व गरेर जसले परिवर्तन गर्न सक्छ, उसले विचार

● ● ●

गर्ने कुरा हो। उनीहरूको समस्या हुनुपर्ने लेखर खानेको समस्या हुन गयो।

● सुधारका लागि कसले नेतृत्व लिनुपर्ला जस्तो लाग्छ यहाँलाई ?

नेतृत्व अरू कसले लिने नै होइन, व्यक्ति विशेष आफै सप्रत्युपर्छ, यसले भन्ने नै छैन, आफैले हेर्ने हो। तपाईं केटाकेटी हुँदूहुन्न, हात समातेर हिँडुपर्ने अवस्था छैन, कहाँ लिङ्छ वा

लिङ्छन भन्ने हेर्नुपर्छ।

अर्कोले समातेर हिँडाउँदा लिङ्छने सम्भावना बढी हुन्छ। पत्रकारिता क्षेत्रमा प्रयोग भएका नवीनतम प्रविधिको प्रयोग र सहायताले विषयवस्तु खोतल्ले मात्र होइन, अब यस्तो हुनसक्छ भनेर पूर्वानुमानसमेत गर्न थालेको छ, तर केही मिल्छ, केही मिल्दैन। नमिले पनि नोकसान गर्दैन मिलेमा फलानाले भनेको थियो भन्छन् नि ! अहिले बास्तविकताभन्दा बढ्याइले धेरै काम गरिरहेको छ।

● पत्रकारिता पेसा मर्यादित र अवसर प्राप्त पेसा हो नि ?

पत्रकारिता समाजको धुमधाम मर्यादित पेसा हो। समाजले यस्तो लेखेछ भन्छन्। पटाहा तरस्ने, असल मानिस प्रोत्साहित हुने त्यो न हो। अहिले त्यो छैन। मैले थाहा पाएसम्म। एउटा मान्छेले प्रधानमन्त्रीलाई चिन्दा दङ्क हुन्छ।

मैले नौ वटा प्रधानमन्त्रीसँग काम गर्ँ। काम गर्दै जाँदा कोहीसँग राप्रो राहयो कोहीसँग त्यो हुन सकेन अलग कुरा भयो। तर त्यो मौका त मैले पाएँ नि ? अर्का एउटा प्रोफेसर वा डाक्टरले त पाउँदैन। त्यो मौका मैले पाएँ। पत्रकारले मौका पार्चैछ, तर त्यसलाई टिप्प सक्छ कि सक्दैन त्यो अलग कुरा हो।

● त्यो नहुनुका कारण के हुन सक्छ ?

नहुनेका कारण भनेका हामी लोभानी पापानीमा फर्स्टौ। उसले नि कमायो, अर्कोले नि कमायो, म भात्र होइन भन्ने त्यो अवस्थाले पनि बिगारेको छ। सँगैको साथी मोटर चढ्छ, म पानीमा फिजेर हिँड्छ भन्ने जस्तो हुँदौरेहेछ। त्यसैले निष्ठाको व्रतमा बस्न गाहो छ। अवसर हुँदा हुँदै पनि मर्यादामा बस्न नसकदा नै आज पत्रकारप्रति समाजको हेर्न वृष्टिकोण राप्रो छैन। हिजो यस्तो थिएन।

</div

८ महिनामा भित्रियो ८ खर्ब रेमिट्यान्स

काठमाडौं। वैदेशिक रोजगारीमा जानेको संख्यासँग रेमिट्यान्स अप्रवाह उच्चदरमा बढे को छ। चालू आर्थिक वर्षको नौ महिनामा नौ खर्ब ३ अर्ब रूपैयाँबाराबर रेमिट्यान्स भित्रिएको छ। जुन गएको आर्थिक वर्षको सोही अवधिको तुलनामा २४.२ प्रतिशत बढी हो। अधिल्लो आर्थिक वर्षको पहिलो नौ महिनामा रेमिट्यान्स ०.२ प्रतिशतले घटे को थियो। नेपाल राष्ट्र बैंकका अनुसार चैतमा पछिला नौ महिनायताकै सबैभन्दा बढी रेमिट्यान्स भित्रिएको छ। चैतसम्मको तथ्याकलाई हेर्दा मासिक औसत एक खर्ब तीन अर्ब रूपैयाँबाराबर रेमिट्यान्स भित्रिरहे को देखिन्छ। चैतमा चालू आर्थिक वर्षको सर्वाधिक एक खर्ब नौ अर्बको रेमिट्यान्स भित्रिएको नेपाल राष्ट्र बैंकले जानकारी दिएको छ। यस अवधिमा अमेरिकी डलरमा ६ अर्ब ९२ करोडको रेमिट्यान्स भित्रिएको हो। डलरमा यस्तो वृद्धिदर १३.९ प्रतिशत हो। अधिल्लो वर्ष यस्तो आप्रवाह १८ प्रतिशतले घटेको थियो।

चैतसम्म वैदेशिक रोजगारीका लागि अन्तिम श्रम स्वीकृति (संस्थागत तथा व्यक्तिगत) लिने नेपालीको संख्या ५१५ प्रतिशतले बढेको छ। यसबीच श्रम स्वीकृति लिनेको संख्या तीन लाख ८० हजार आठ सय ३९ पुगेको छ। त्यसैगरी, वैदेशिक रोजगारीका लागि पुनः श्रम स्वीकृति लिने ने पालीको संख्या समीक्षा अवधिमा ५५ प्रतिशतले वृद्धि भई दुई लाख ९७ हजार नौ सय ५९ पुगेको छ। अधिल्लो वर्षको सोही अवधिमा यस्तो संख्या करिब दुई सय प्रतिशतले बढे को थियो। रेमिट्यान्स उच्चदरमा बढेसँगै शोधनान्तर अवस्थासमेत सन्तुलित देखिएको छ। देशबाट बाहिरिनेभन्दा भित्रिने रकम बढी भएपछि शोधनान्तर स्थिति एक खर्ब ८० अर्बले बचतमा पुगेको छ। गत आर्थिक वर्षको नौ महिनामा यो दुई खर्ब ६२ अर्बले घाटामा थियो। त्यस्तै, चैतमा मुद्रास्फीति बढेर ७०६

करोड रूपैयाँ घाटामा थियो। पछिलो समय सोधनान्तरमा निरन्तर सुधार आएकाले बचत हुन पुगेको हो। शोधनान्तर स्थिति बचतमा गएसँगै बैंक तथा वित्तीय संस्थामा तरलता प्रवाह सहज हुँदै जाने देखिएको छ। रेमिट्यान्स बढेकै कारण शोधनान्तर पनि उत्तेज्य बचतमा गएको हो। यद्यपि, आयातमा भने वृद्धि भएको छ। शोधनान्तर स्थिति बचत हुने क्रम बढ्दै जाँदा यसले निक्षेप संकलनमा समेत सुधार आएको छ। बैंक तथा वित्तीय संस्थाको निक्षेप संकलन ७० प्रतिशतले बढेको छ र निजी क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा ३.५ प्रतिशतले बढेको छ। वार्षिक विन्दुगत आधारमा निक्षेपको वृद्धिदर ११.० प्रतिशत र निजी क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जाको वृद्धिदर ३.२ प्रतिशत छ।

बाह्य क्षेत्र सुधारोन्युख देखिए पनि अर्थतन्त्र संकुचित भएकाले सन्तोषजनक हुने ठाउँ नरहेको अर्थशास्त्रीहरूको भनाइ छ। नेपाल राष्ट्र बैंकका पूर्वकार्यकारी निर्देशक केशव आचार्यले अहिलेको सुधार क्षणिक मात्रै भएकाले सुधार हुनुपर्ने अफै बाँकी रहेको बताए। उनले भने, 'अहिलेको सुधार ट्रान्जिटरी मात्रै हो।' आयातको लय पहिलेभन्दा फरक छैन। राष्ट्रिय तथ्याक कार्यालयले अर्थतन्त्र ऋणात्मक भएको तथ्य सार्वजनिक गरिसकेको छ। बाह्य क्षेत्रमा आएको क्षणिक सुधारलाई समग्र अर्थतन्त्रको सुधार मान्न मिल्दैन।'

विदेशी मुद्राको सञ्चितिमा पनि सुधार देखिएको छ। एक महिनामै सञ्चिति ३२ अर्ब ५२ करोड रूपैयाँले बढेर १४ खर्ब ३३ अर्ब रूपैयाँ पुगेको छ। यो भनेको पछिलो दुई आर्थिक वर्षकै उच्च सञ्चिति हो। यो सञ्चितिले अब ११ महिनाको वस्तु र १४ महिनाको वस्तु तथा सेवाको आयात धान्न पुग्छ। यसअधि सञ्चिति घटेर ६६ महिनासम्म धान्ने अवस्थामा भरिसकेको थियो। त्यस्तै, चैतमा मुद्रास्फीति बढेर ७०६

प्रतिशत पुगेको छ। अधिल्लो महिना महँगी दर ७४४ प्रतिशतमा सीमित थियो। समीक्षा महिनामा खाद्य तथा पेय पदार्थ समूहको मूल्यवृद्धि ६९३ प्रतिशत र गैरखाद्य तथा सेवा समूहको मूल्यवृद्धि ८४२ प्रतिशत रहे को छ। चैतमा काठमाडौं उपत्यकामा ८५७ प्रतिशत, तराईमा ७६८ प्रतिशत, पहाडमा ७०१ प्रतिशत र हिमालमा ७४७ प्रतिशत मूल्यवृद्धि रहेको राष्ट्र बैंकले जानाएको छ।

मासिक आयात पछिलो नौ महिनाकै उच्च छ। चैतमा मात्रै एक खर्ब ४३ अर्ब रूपैयाँबाराबरको वस्तु आयात भएको हो। चालू आर्थिक वर्षमा औसत एक खर्ब ३३ अर्ब रूपैयाँ मासिक आयात हुने गरेको छ। राष्ट्र बैंकका अनुसार चैतसम्म १२ खर्बको वस्तु आयात भएको हो। गत आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्म १९ खर्ब २० अर्बको आयात भएको थियो। पोहोर चैतको तुलनामा ३२ प्रतिशत आयात बढेको राष्ट्र बैंकले जानाएको छ।

आयात बढ्दै गयो र मूल्यवृद्धि यत्कै चापमा बस्ने हो भने विदेशी मुद्रा फेरि क्षयीकरण हुन सक्ने पूर्वकार्यकारी निर्देशक केशव आचार्य बताउँच्छन्। नौ महिनामा कुल वस्तु नियांत २६.३ प्रतिशतले कमी आई १ खर्ब १८ अर्ब ८८ करोड कायम भएको छ। अधिल्लो वर्षको सोही अवधिमा यस्तो नियांत ६९.४ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो।

चालू खातामा घाटामा पनि बढेको छ। भदौमा ३७ अर्ब १८ करोड पुगेको घाटा चैतमा ५१ अर्ब ८२ करोड पुगेको छ। अमेरिकी डलरमा अधिल्लो वर्षको नौ महिनामा चार अर्ब २७ करोडले घाटामा रहेको चालू खाता समीक्षा अवधिमा ४० करोड २८ लाखले घाटामा पुगेको छ। सरकारले पुँजीगत खर्च गर्न सकेको छैन। मूल्यवृद्धि चापमै छ। बाह्य क्षेत्रमा तीन महिनायता सुधार देखियो भदैमा यसलाई टिकाउ मान्न सकिंदैन अचार्यले भने, 'उत्पादन बढाउन नसकिएसम्म जोखिम कायम नै हुन्छ।'

Every game. Everything about the game.

साबै सेपेल

www.sabaikhel.com

[/sabaikhel](https://www.facebook.com/sabaikhel)

info@sabaikhel.com

[@sabaikhel](https://www.instagram.com/sabaikhel)

For Advertisement: sabaikhel@gmail.com

विश्वकप छनोट खेले १० राष्ट्रको टुंगो लाग्यो

नेपाली राष्ट्रिय क्रिकेट टोलीले अर्को महिना जिम्बावेमा हुने आइसिसी एकदिवसीय विश्वकप क्रिकेट प्रतियोगिता ग्लोबल छनोटमा प्रतिस्पर्धा गर्दै छ। आइसिसी विश्वकप लिङ-२ को तेस्रो स्थानमा रहेको हो। नेपालले दुई महिनाअधि नै स्थान पक्का गरे पनि अन्तिम टोलीको छिनोफानो बुधबार मात्र भएको छ। आयरल्यान्ड विश्वकप सुपर लिंगको शीर्ष आठभित्र समावेश हुन नसकदा दक्षिण अफ्रिकाले विश्वकपमा स्थान पक्का गरेको हो। दक्षिण अफ्रिका विश्वकपमा छनोट हुँदा आयरल्यान्ड ग्लोबल छनोटमा भरेको हो।

आयरल्यान्डको नतिजासँग विश्वकपमा सीधै खेल्ने आठ र ग्लोबल छनोटको १० राष्ट्रको नाम पक्का भएको हो। आइसिसीले बुधबार एकदिवसीय विश्वकप ग्लोबल छनोट खेल्ने १० राष्ट्रले स्थान पक्का गरेको जानाएको छ। सुपर लिंगको अन्तिम सिरिजको पहिलो खेल वर्षाका कारण रद्द भएपछि बंगलादेशसँग अंक बाँडेको आयरल्यान्डले भारतमा हुने विश्वकप छनोटको अवसर गुमाएको हो।

विश्वकप छनोट १८ जुलाईसम्म आयोजना हुनेछ। सुपर लिंगमा सहभागी रहेका श्रीलंका, वेस्ट इंडिज, जिम्बावे र नेदरल्यान्ड्सले यसअधि नै विश्वकप छनोट खेल्ने पक्का गरेको थिए। अब आयरल्यान्ड दर्शाउँचाइ राष्ट्रका रूपमा थप भएको छ। एकदिवसीय विश्वकपमा आयोजक भारत, पाकिस्तान, अस्ट्रेलिया, न्युजिल्यान्ड, बंगलादेश, इंग्लियन्ड र अफगानिस्तान सीधा विश्वकपका लागि छनोट भएका थिए। आयरल्यान्ड छनोट नहुँदा अब दक्षिण अफ्रिकाले विश्वकपमा सीधै स्थान पक्का गरेको छ।

ए डिभिजन लिंगमा चर्च ब्वाइज पुनः शीर्ष स्थानमा

चर्च ब्वाइज युनाइटेड क्लब सहिद स्मारक 'ए' डिभिजन लिंग फूटबल प्रतियोगिताको शीर्ष स्थानमा उपलेको छ। एन्का कम्प्लेक्समा बुधबार दुईपटकको साबिक विजेता मछिन्द्र फुटबल क्लबलाई २-१ ले हराउँदै चर्च ब्वाइज पुनः शीर्ष स्थानमा फर्किएको हो। लिंगमा लगातार चौथो जित निकालेको चर्च ब्वाइजले १६ खेलबाट ३० अंक जोडेको छ। चर्च ब्वाइजले दोप्तो स्थानमा रहेको जावलाखेल युथ क्लबविरुद्ध स्पष्ट तीन अंकको अग्रता लिएको छ।

समान खेलबाट जावलाखेलले २७ अंक हात पारेको छ। तेस्रो स्थानको थी स्टारको २५ अंक छ। चर्च ब्वाइजसँग पराजित भएको मछिन्द्रले १६ खेलमा २४ अंक जोडेको छ। मछिन्द्र चौथो स्थानमा छ। खेलको ४०आँ मिनेटमा अज्ञनले चर्च ब्वाइजलाई १-० को अग्रता दिलाए। कमल श्रेष्ठको फ्रिकिकमा अज्ञनले पहिलो वारमा सहजै हेल्ड गोल गरेका थिए। खेलको ६४आँ मिनेटमा मछिन्द्रले पेनाल्टी गोल गर्दै खेललाई १-१ को बराबरीमा त्याएको थियो। ओमोलाजा नुरेनले मछिन्द्रका लागि पेनाल्टी गोल गरेका थिए।

उनले पेनाल्टी प्रहार

